

Ministerul Educației

art Klett

Tudora Pițilă
Cleopatra Mihăilescu

4

**Polgári
nevelés**

IV. osztály

1. Magatartási szabályok alkalmazása a mindennapi életben

1.1. A személyek
hovatarozásának (helyi,
nemzeti, európai) felismerése

1.2. A közösségi hovatarozás
lényeges elemeinek
azonosítása

1.3. Az emberi viszonyokat
szabályozó erkölcsi normák
felderítése

2. Erkölcsi-polgári viselkedési készségek megnyilvánulása megszokott élethelyzetekben

2.1. Az emberi kapcsolatokat
megalapozó erkölcsi értékek
feltárása

2.2. A mindennapi életben
megnyilvánuló erkölcsi-
polgári viselkedésminták
felismerése

2.3. A szociális és antiszociális
viselkedésminták
megkülönböztetése

2.4. A gyermekek egyetemes
jogainak azonosítása

3. Együttműködés tanúsítása kijelölt feladatok megoldásában

3.1. Pozitív viszonyok kialakítása
másokkal kijelölt feladatok
megoldása érdekében

3.2. A gyermekek jogainak
megismerését elősegítő
tevékenységekben való
részvétel

*3.3. Az osztály, az iskola vagy
a helyi közösség erkölcsi-
polgári jellegű projektjeiben
való részvétel

Tartalom

Ismétlés – III. osztályban tanultuk	8
Év eleji felmérés	12

1. Tanulási egység Hovatartozás 13 (1.1, 1.2, 3.1, 3.3*)

1. Helyi hovatarozás. Település és lakóhely14

2. Nemzeti hovatarozás. Szülőháza. Az ország jelképei16

3. Románia mint az Európai Unió tagállama.

Az Európai Unió jelképei18

Projekt – Románia, Európa csodája20

Az Európai Unió történetéből (Olvasmány)21

Ismétlés22

Felmérés24

2. Tanulási egység A többi emberhez való viszonyunk. Erkölcsi értékek (I.)25 (1.3, 2.1, 3.1, 3.3*)

1. A jó – A rossz26

2. Az önzetlenség – Az önzés28

3. A becsület – A becsstelenség30

Projekt – Ötletfa32

A kipukkadt lufi (Olvasmány)33

Ismétlés34

Felmérés37

Az önző óriás (Olvasmány)38

3. Tanulási egység A többi emberhez való viszonyunk. Erkölcsi értékek (II.)39 (1.3, 2.1, 3.1, 3.3*)

1. A tisztelet – A tiszteletlenség.40

2. A felelősségtudat – A felelőtlenység42

3. A szolidaritás – A szolidaritás hiánya44

Projekt – Osztályunk szabályzata46

Az emberi szolidaritás nemzetközi napja (Olvasmány)47

Ismétlés48

Felmérés51

Történetek az osztályból (Olvasmány)52

4. Tanulási egység A többi emberhez való viszonyunk. Erkölcsi-polgári normák és magatartásformák (I.) 53

(1.3, 2.2, 2.3, 2.4, 3.1, 3.2, 3.3*)

1. Erkölcsi normák	54
2. Viselkedés a családban	56
3. Viselkedés az iskolában és a baráti körben.	58
4. Viselkedés közterületeken	60
Projekt – A jó és a rossz rajzokon és fényképeken	62
A nyalóka (Olvasmány)	63
Ismétlés	64
Felmérés	68

5. Tanulási egység A többi emberhez való viszonyunk. Erkölcsi-polgári magatartásformák (II.) 69

(1.3, 2.2, 2.3, 2.4, 3.1, 3.2, 3.3*)

1. A közösségi (szociális) viselkedés	70
2. Az antiszociális viselkedés	72
Projekt – Látogatóban a nagyszülőknél	74
Sajtószemle (Olvasmány).	75
Ismétlés	76
Felmérés	79
A tűzvész (Olvasmány)	80

6. Tanulási egység A gyermekek egyetemes jogai 81

(1.3, 2.2, 2.3, 2.4, 3.1, 3.2, 3.3*)

1. A gyermekek jogai és kötelességei (I.)	82
2. A gyermekek jogai és kötelességei (II.)	84
3. A gyermek jogainak tiszteletben tartása, illetve megsértése	86
Ismétlés	88
Felmérés	90
Év végi ismétlés	91
Év végi felmérés	94
Fogalomtár	96

3. Tanulási egység

A többi emberhez való viszonyunk. Erkölcsei értékek (II.)

„Arra születtünk, hogy segítsünk egymásnak, mint a lábak, kezek, szemhéjak, fogak. Tehát a természet ellen való, ha bántjuk egymást.“

Marcus Aurelius, római császár

Mit fogunk együtt felfedezni?

- A tisztelet – A tiszteletlenség
- A felelősségtudat – A felelőtlenység
- A szolidaritás – A szolidaritás hiánya

Mire leszünk képesek?

- Képesek leszünk arra, hogy szemléltessük az erkölcsi értékeket (tisztelet/tiszteletlenség, felelősség/felelősség hiánya, szolidaritás/szolidaritás hiánya) irodalmi szövegekben, képeken vagy a való életben bemutatott példák felhasználásával.
- Képesek leszünk arra, hogy azonosítsuk az erkölcsi normák szerepét mint cselekvési modellt.
- Képesek leszünk arra, hogy azonosítsuk az erkölcsi értékekre utaló kifejezéseket képzelt vagy valós, ellentmondásos helyzetekben.
- Képesek leszünk arra, hogy kifejezzük véleményünket az erkölcsi és polgári értékek tiszteltetéséről közösségünk többi tagját illetően.
- Képesek leszünk arra, hogy a mindennapi életben gyakoroljuk az erkölcsi értékeket.

Milyen fogalmakat jegyezzünk meg?

tisztelet, elismerés, tiszteletlenség, felelősségtudat, megrovás, kötelesség, bizalom, értékelés, együttérzés, egység, segítség, érdekek

Tudjuk,

- hogy a szülőket és nagyszülőket tisztelni kell;
- hogy tiszteletet kell mutatnunk a hozzánk közel állók irányába, de a saját személyünk iránt is.

Tudni akarjuk,

- hogy mi a tisztelet;
- hogy mi a tiszteletlenség;
- hogyan nyilvánul meg a tiszteletlenség.

Felfedezzük

Megfigyeljük és megbeszéljük

Ha tiszteletben tartjuk azokat az embereket, akikkel kapcsolatba lépünk, minket is tisztelni fognak.

- Mondjátok el, hogy miben nyilvánul meg a tanár és tanítványai közötti kölcsönös tisztelet!
- Milyen tiszteletlenség fordulhatna elő a képen látható személyek között?
- Mondjatok példát olyan helyzetekre, amikor tiszteletet tanúsítottatok tanáraitok iránt!

Párban dolgozunk

- Értelmezzétek az alábbi elmélkedést, majd mondjatok példákat valós élethelyzetekre! „Semmi sem megvetendőbb, mint a félelmen alapuló tisztelet.“

(Albert Camus, francia író és filozófus)

Eloolvassuk és megbeszéljük

„Franci kinevetett egy szegény katonát, aki bicegve járt, ám hirtelen egy súlyos kéz nehezedett a vállára; megfordult: az igazgató volt.

– Fontold meg, mondotta ez, amikor gúnyt űzöl egy katonából, aki éppen a sorban menetel és még védekezni sem tud, semhogy bosszút állni! Éppen olyan ez, mint egy megkötözött emberen kacagni; ez aljas dolog, gazemberség!

– Szeressétek a katonákat gyermekeim, ők a mi oltalmazóink, és ha holnap egy idegen ország fenyegetné hazánkat, ők örömmel mennének a halálba értünk! Ők is szinte gyerekek még, csak pár évvel idősebbek nálatok. Ez egy régi regiment, azok közül való, akik még 1848-ban harcoltak. Nem ugyanazok a katonák, de a zászló ugyanaz. Hányan meghaltak már ennek a zászlónak a védelmében...

A kifakult, rongyos zászló, amelynek rúdjáról kitüntetéseket aggattak, éppen előttünk haladt el. Egy tiszt hordozta. Mi, a fiúk mindannyian a homlokunkhoz emeltük jobb kezünket. A tiszt felénk küldött egy mosolyt, és tisztelgett.“

(Edmondo de Amicis: *A katonák*)

- Hogyan értékelitek Franci viselkedését?
- Mit jelent számotokra országotok zászlaja?
- Hogyan mutathatjátok ki tiszteleteteket országotok iránt?

Jegyezzük meg!

A **tisztelet** egy személy pozitív erkölcsi értéke, amely figyelembe veszi egy másik személy szükségleteit, gondolatait, érzéseit és véleményét. A **tiszteletlenség** mások leértékelését és saját magad túlbecsülését jelenti.

A tisztelet és a tiszteletlenség megnyilvánulhat önmagunkkal, a körülöttünk lévő dolgokkal, személyekkel, egy eszmével vagy egy intézménnyel szemben.

A két erkölcsi értéket gesztusokkal, arckifejezésekkel, szavakkal és tettekkel lehet kifejezni.

Alkalmazzuk

1. Figyeljétek meg az alábbi képeket!

- Hogyan nyilvánul meg a tisztelet az adott helyzetekben?
- Hogyan nyilvánulhat meg a tiszteletlenség mindkét esetben?

2. Két személy egy ismerősük születésnapjára volt hivatalos. Amíg oda nem értek a lakására, hevesen bírálták a vendéglátójukat. Amikor megérkeztek, átadták a virágokat és az ajándékokat, és mindent, amit addig bíráltak, megdicsértek.

- Szerintetek miben tévedtek? Miért?
- Kivel szemben mutattak tiszteletlenséget? Indokoljátok meg a választ!

3. Párosítsátok a hasonló jelentésű kifejezéseket!

- tiszteletre tanít;
- tiszteletben tart;
- tiszteletem küldöm;
- minden tiszteletem.

- kimutatni megbecsülésünket valaki iránt;
- figyelembe, tekintetbe venni valamit, valakit;
- megfelelő, helyes viselkedésre utasítani;
- üdvözölni valakit.

Csoportmunka

• Ismerjétek fel a tisztelet hiányának jeleit az alábbi képeken! Javasoljatok olyan intézkedéseket, amelyek lehetővé teszik a tisztelet visszanyerését!

Tudjuk,

- hogy kötelezettségeink vannak a családdal, az iskolával és a közösséggel szemben;
- hogy a kötelezettségek elmulasztását a többi személy bírálja.

Tudni akarjuk,

- hogy mit jelent a felelősség vállalása vagy nem teljesítése;
- hogy a felelősség csak a közösség tagjait terheli-e.

Felfedezzük

Megfigyeljük és megbeszéljük

Egy személy felelősséget vállalhat egyénileg vagy csoportban.

- Nevezetek meg olyan személyeket, akik felelősek az ábrázolt helyzetekért!
- Mondjatok példákat olyan intézkedésekre, amelyeket meg lehetne hozni az ilyen helyzetek elkerülése érdekében!
- Említétek meg azokat a helyzeteket, amelyekben felelősséget vállaltatok!

Párban dolgozunk

- Beszéljétek meg, majd mutassátok be az alábbi idézetből származó üzenetet!
„A legszebb ajándék, amit gyermekednek adhatnál, a felelősség gyökere és a függetlenség szárnya lenne.“
(Denis Waitley, amerikai író)

Elovvassuk és megbeszéljük

„– Így nem mehet tovább! Holnaptól rendet teszek. Mindent feljegyzek magamnak, minden cselekedetemet beírom egy jegyzetfüzetbe [...] hová teszem a sapkám, a ruháim, a könyveimet, a kékemet, mindent beírok a noteszba!

És valóban, másnap az ébresztőóra éppen hét órakor riasztott, és Gyurika egy szót sem szólt tizenöt percig.

– Keresel valamit, kedvesem?

– A noteszt.

– Hogy döntöttél, hol tartod?

– Nem tudom, nyöszörgött a fiúcska. De arra pontosan emlékszem, hogy az első oldalra jegyeztem be, hogy hol fogom tartani. [...]“ (Mircea Sântimbrianu: *Az ellenőrző könyvecske*)

- Milyen gyerek a történetben szereplő fiú?
- Milyen kötelességei vannak egy gyermeknek otthon és az iskolában?
- Hogyan büntetik a felelőtlen embereket?

Jegyezzük meg!

A saját képességeinkben való bizalom, a közösség irántunk tanúsított tisztelete és elfogadása a **felelős kötelességteljesítésünkön** múlik. A kötelezettségek elmulasztása számos megrovást von maga után.

Alkalmazzuk

1. Egy csapat négy tagja közül az egyik nem teljesítette feladatait a csapaton belül. A többi tag kizárással büntette.
 - Helyes volt-e a csapattagok döntése? Miért?
 - Ti hogyan jártatok volna el?
2. Olvassátok el és magyarázzátok meg az alábbi állításokat!
 - Az egyéni vagy kollektív kötelezettségek elmulasztása különféle büntetéseket vonnak maguk után.
 - Az adott szó megszegése az adott személyben való bizalom elvesztésével jár.

Csoportmunka

- Fogalmazzatok meg egyéni vagy közös felelősségvállalást a bemutatott helyzetek mindegyikéhez!
- Mondjatok példákat a kötelezettségek be nem tartása esetén alkalmazható büntetési formákra!
- Keressetek megoldásokat a felelőtlenség kezelésére!

Esettanulmány

Képzeljétek el, hogy többször megszegtétek a családnak tett ígéreteiteket! Válasszatok az alábbi megoldások közül, és indokoljátok a választást!

- Nem érdekelnek a szülői megrovások, büntetések.
- Nem értek egyet a büntetési formákkal.
- Mást hibáztatok az adott szó megszegése miatt.
- Elfogadom a megjegyzéseket és próbálok megváltozni.
- Javasoljatok más típusú megoldásokat!

Portfólió

- Válasszatok ki olyan részeket irodalmi művekből, amelyek a felelősségvállalást vagy annak be nem tartását szemléltetik!
- Töltsetek ki egy, az alábbihoz hasonló táblázatot!

A szereplő	A kiválasztott részlet
...	...

- Ítéeljétek meg, ha sikerült:
- kiválasztani a szereplőket – Igen /Nem;
 - felismerni a részletet – Igen /Nem.

Tudjuk,

- hogy néha az embereknek szükségük van embertársaik segítségére;
- hogy egyes emberek nem várnak jutalmat a segítségért;
- hogy az emberek összefognak, hogy támogassanak egy eszmét.

Tudni akarjuk,

- hogy mit nevezünk szolidaritásnak és miért van rá szükség;
- hogy mit jelent a szolidaritás hiánya.

Felfedezzük

Megfigyeljük és megbeszéljük

Súlyos problémák léphetnek fel egyes személyek vagy közösségek életében, amelyek arra készítetik az embertársaikat, hogy segítséget nyújtsanak a bajbajutottaknak.

- Figyeljétek meg a képen látható romos épület állapotának súlyosságát!
- Soroljátok fel azokat az intézményeket és személyeket, akik segíthetnek ebben a helyzetben!
- Javasoljatok megoldásokat a szemléltetett probléma enyhítésére és megoldására!

Párban dolgozunk

- Szóljatok hozzá az alábbi kijelentéshez! Társítsatok példákat megfigyeléseitekhez!
„Testvéri lelkem van minden boldogtalan számára.“

(Romain Rolland, francia író)

Eloolvassuk és megbeszéljük

„Úgy tűnik, hogy az ágyam mellett láttam első osztályos jószágos tanító nénimet, aki igyekezett zsebkendőjébe fojtani köhögését, nehogy ártson nekem; ugyanilyen homályosan emlékszem az én tanítóm jelenlétére is, aki fölém hajolt, hogy megcsókoljon... és ködösen láttam magam mellett elhaladni Crossi vörös üstökét, Derossi szőke fürtjeit, a calabriait feketébe öltözve, Garonét, aki egy mandarint hozott kutyafuttában, melyről még a leveleket sem cibálta le, ám rögtön tovább is állt, mert az anyja is beteg volt.

Végül pedig, úgy ébredtem, mintha egy végtelen álomból ocsúdtam volna fel. Ezt követően napról napra jobban kezdtem érezni magam.“

(Edmondo de Amicis: *A lábadozás*)

- Ki állt a beteg fiú mellé?
- Hogyan mutatták ki az osztálytársai a hozzá való ragaszkodásukat?
- Hogyan befolyásolta a segítségnyújtás a fiú egészségi állapotát?

Jegyezzük meg!

A **szolidaritás** erkölcsi fogalom, amely arra utal, hogy az egyének a társadalomban képesek segíteni és támogatni egymást a mindennapi élet bizonyos nehéz helyzeteiben. A helyzet megértése egységessé teszi az embereket, és a bajbajutottak önkéntes megsegítésére ösztönzi őket.

A **szolidaritás hiánya** közömbösséget jelent mások súlyos problémái iránt.

Alkalmazzuk

1. Figyeljétek meg az alábbi képeket!

- Melyik határesetet az illusztrált helyzetek közül? Miért?
- Hogyan mutathatnátok ki megértéseteket?

2. Értelmezzétek az alábbi szövegrészt, hozzatok példát a tanulók mindennapi életéből!

„Életünk mindenkivel összekapcsolódik. Nem lehet boldog valaki, aki csak magára gondol, és aki csak a maga javára fordítja a dolgokat; másokért is élned kell, ha magadért élni akarsz.“

(Lucius A. Seneca, római filozófus)

3. Melinda, Tibor és Emília osztálytársak. Tibor eltörte a lábát egy labdarúgó mérkőzés során, és kórházban van. Melinda azt javasolja Emíliának, hogy látogassa meg. Ez utóbbi elutasítja, mondván, hogy nem szereti a sportot, és Tibor a hibás a történetekért.

- Szerintetek helyesen cselekedett-e Emília? Miért?
- Hogyan cselekedett volna helyesen, abban az esetben, ha szolidaritást mutatott volna kollégája szenvedéseivel? Miért?

Csoportmunka

1. Nevezzétek meg azokat a határhelyzeteket, amelyekben egyes családoknak vagy közösségeknek szüksége lehet az ábrázolt termékekre!

2. Beszéljétek meg a szolidaritásra utaló kijelentéseket! Indokoljátok a választást!

- Adtam az osztálytársamnak egy ceruzát.
- Taneszközöket adományoztam egy rászoruló családnak.
- Ruhát és lábbelít adományoztam egy árvíz sújtotta terület lakóinak.
- Ajándékoztam egy ruhát a barátnőmnek.
- Sírtam a film nézése közben.
- Sírtam a repülőbaleset hallatán.

Projekt

A projekt témája OSZTÁLYUNK MŰKÖDÉSI SZABÁLYZATA

Mit fogtok megvalósítani?

Egy mappát, amelynek olyan – viselkedési szabályokat ábrázoló – rajzokat kell tartalmaznia, amelyek kiemelik:

- a köszönést; az udvariasságot; a tiszteletet;
- a bölcsességet; az együttműködést; a türelmet;
- a becsületet; az igazságot; az önzetlenséget (altruizmust) stb.

Miért valósítjátok meg?

Minden esetben, amikor egy vagy több osztálytársatok felelőtlenül viselkedik, kifüggesztitek a hirdetőtáblára azokat a helyzeteket, amelyek a be nem tartott szabályokat szemléltetik.

Így figyelmeztetitek a szabályokat megszegő tanulókat, akiknek ily módon alkalmuk lesz javítani viselkedésükön.

Hogyan valósítjátok meg?

Alkossatok öt-hatfős csapatokat!

Határozzátok meg azokat az erkölcsi értékeket, amelyek egy jó modorú diákra jellemzőek!

Minden tanuló elkészít egy-egy szabályt bemutató kártyát. Rendszerezétek a kártyákat, és gyűjtsétek össze egy mappába!

ÖNÉRTÉKELÉS

- A tevékenység végén, az ellenőrzőlista kitöltésével értékeljétek, hogyan sikerült elvégeznetek az adott feladatokat!

A munkafeladatokhoz való hozzáállás	Megvalósítási módozatok		
	Kevésbé	Többnyire	Nagymértékben
• Követtem a csapattal megállapított lépéseket.			
• Elvégeztem a feladatokat a csapatban.			
• Együttműködtünk a csapat minden tagjával.			
• Segítséget kértem, amikor szükségem volt rá.			
• Pozitívan hozzájárultam a csapattagok megértéséhez.			

Az emberi szolidaritás nemzetközi napja* (Olvasmány)

2005. december 22-én az ENSZ Közgyűlése december 20-át az emberi szolidaritás nemzetközi napjává nyilvánította. Ez a szolidaritást az egyik alapvető és egyetemes értéként határozza meg, amely a 21. századi népek közötti kapcsolatokat alapozza meg. A szótár szerint a szolidaritás „Olyan érzés, amely arra készíti az embereket, hogy segítsenek másokon.” Mivel a szolidaritás fogalma az együttműködés, a közös jogok és kötelezettségek, valamint az egység fogalmára utal, – a közös cél elérése érdekében – sok területen alkalmazható oly módon, hogy „a kölcsönös segítségre buzdít.” A szolidaritás sok nonprofit szervezet (NGO) küldetésének középpontjában és számos civil szervezet és közösségi szervezet projektjében lelhető fel.

A nehéz helyzetben lévő emberekkel való szolidaritás alapvető értéke a világ minden embere közötti kapcsolatoknak, mind szűkebb, mind szélesebb körben. A gazdasági változások riasztóan megnövelték sok ember pénzügyi problémáit, és némelyeket súlyos helyzetbe hoztak. Az éghajlatváltozás is problémákat okozott (árvizek, földcsuszamlások stb.), és embertársaink egy részét válságos helyzetekbe sodorta. Az emberi természetet alapul véve indokolt a vágy, hogy minél többet birtokoljunk, és minél jobban éljünk, de ne felejtjük el, hogy vannak emberek, akik a túlélés küszöbén állnak.

Az emberi szolidaritás nemzetközi napját minden évben december 20-án ünneplik emlékeztetve arra, hogy legyünk jobbak, érzékenyebbek mások szükségletei iránt.

* Az információkat a www.agerpress.ro weboldalról vettük át.

1. Válaszolj! Dobj! Kérdezz!

- Határozzátok meg az ismétléshez javasolt erkölcsi értéket! Egy diák megfogalmaz egy kérdést. Például: Mi a tisztelet?

Miközben kérdez, egy diáktársa felé dob egy könnyű tárgyat, például egy labdát. Aki elkapja a labdát, válaszol, és átdobja azt egy másik társának. Amikor a labda elrepül, egy kérdést tesz fel. Például: Mi a tisztelet rokonértelmű szava? Az a tanuló, aki nem tudja, hogyan kell válaszolni, kilép a játékból. A játék addig folytatódik, amíg a kérdések feltevésének lehetőségei kimerülnek.

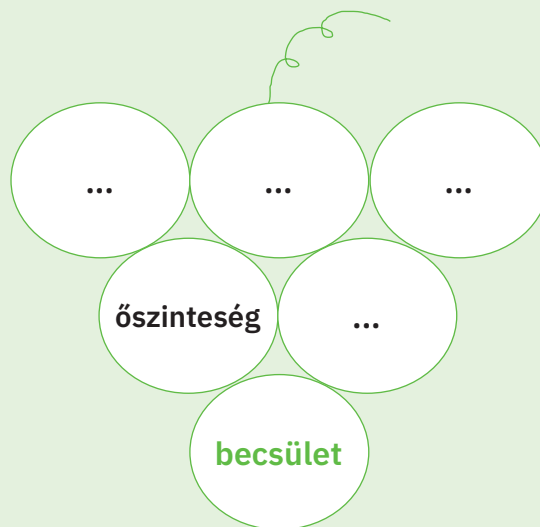
2. A nap újságcikke

- Olvassatok el egy újságcikket az emberi egészség tiszteletben tartásáról!

3. Párban dolgozunk

- Írjátok át a füzetbe az alábbi vázlatot! Töltsétek ki a fürtábrát a feltüntetett erkölcsi értékek rokonértelmű kifejezéseivel!

4. A kis újságíró

- Írjatok rövid szöveget minden alábbi illusztráció alapján! Emeljétek ki a képen megjelenő erkölcsi értéket!

- Beszéljétek az iskolában, a családban vagy a közterületeken megnyilvánuló tisztelet-, illetve tiszteletlenségről, valamint az őszinteségről és a tisztességtelenségről!

5. Csoportmunka – Ötletfa

- Javasoljatok egy háziolvasmányt, amelyben a szereplők szolidaritást mutatnak a körülöttük lévőkkel!
 - Rajzoljátok le egy fa törzsét és ágait!
 - Írjátok fel a törzsére a szolidaritás szót! Rajzoljatok kereteket a fa ágaira, és írjatok mindegyikbe a kulcsszónak megfelelő kérdéseket és kifejezéseket!
- Javasolt szöveg: A.A. Milne: *Micimackó kuckója*

6. A kocka

- Alkossatok hatfős diákcsoportokat!
- Mindegyik csapat kap egy, az ábrán láthatóhoz hasonló kockát.
- Minden csapattag megold egy követelményt.
- Mutassátok be a tevékenységet társaitok előtt!

Értékelj egyénileg a teljesítményed!
Nehéz volt-e a rád bízott feladat?
IGEN/NEM

Hasznodra vált-e a csoporttevékenység?
IGEN/NEM

Könnyen idézted fel a szerzett ismereteidet?
IGEN/NEM

		3. Társíts egy tisztelettudó személyt egy tiszteletlenhez.	
1. Írj le egy felelős személyt!	2. Hasonlíts össze egy felelős személyt egy tiszteletlennel!	4. Érvelj amellet, hogy miért jó az, ha együttérző vagy!	6. Alkalmazd a tisztességtudásról szerzett ismereteidet úgy, hogy példákat mutatsz be!
		5. Elemezd a saját személyed irányában mutatott tisztelet hiány következményeit!	

7. Nézzétek meg a képeket, és képzeljétek el a szélsőséges helyzeteket, amelyek a szemléltetett környezetben előfordulhatnak!

- Találjatok ki olyan történeteket, amelyekben a szereplők felelősek és segítőkészek!
- Változtassátok meg a történetek végét úgy, hogy a pozitív erkölcsi értékeket negatívokra cseréletek!
- Mit gondoltok a negatív erkölcsi értékek következményeiről? Indokoljátok válaszaitokat!

8. Rajzoljunk együtt!

- Készítsetek rajzot egy fehér papírlapra, hogy szemléltessétek a két szomszédos helyi közösség közötti szolidaritást!
- Függesztétek ki, beszéljétek meg, és értékeljétek munkáitokat!

9. Mágikus szavak

- Alkossatok ötfős csapatokat! Ragasszatok fel egy fehér lapra régi újságokból, folyóiratokból kivágott, vagy internetről letöltött és kinyomtatott képeket! A képeknek olyan helyzeteket kell ábrázolniuk, amelyek a tiszteletet mint erkölcsi értéket mutatják be.
- Írjatok a tiszteletre vonatkozó kifejezéseket az alábbi minta alapján!
- Mutassátok be munkáitokat és minősítsétek azokat! Indokoljátok választásaitokat!

Köszönöm!
Ezek a kedvenc virágaim!

Köszönöm, hogy
a barátnóm vagy!

ÖNÉRTÉKELÉS

- A tanulási egység ismétlésének végén értékeljétek, hogy milyen mértékben sikerült elvégezni a feladatokat!
- Kérjétek ki a tanító néni véleményét értékeléseitekkel szemben!

Feladatok	Elégséges	Jó	Jeles
• Tudjuk, hogy mit jelent a tisztelet/tiszteletlenség, a felelősség/felelősség hiánya és a szolidaritás/a szolidaritás hiánya.			
• Tudjuk, hogyan kell felismerni a különböző erkölcsi értékeket valós vagy elképzelt helyzetekben.			
• Tudjuk, hogyan fejezhetjük ki véleményünket a közösségünk többi tagja által tiszteletben tartott erkölcsi és polgári értékekről.			

1. Válasszátok ki a szolidaritáshoz hasonló jelentésű szavakat!

testvériség

hamisság

harc

egység

magány

kohézió

2. Ismerjétek fel a képeket, amelyek a felelősséget vagy a szolidaritást sugallják!

3. Alkossatok mondatokat az alábbi képek alapján! Emeljétek ki a képek által sugalmazott erkölcsi értékeket!

4. Válaszoljatok IGENNEL vagy NEMMEL az alábbi kérdésekre!

- A támogatás azt jelenti, hogy segítünk egymásnak?
- A felelősségvállalás az önbecsülés megszerzését jelenti?
- A kötelezettségek elmulasztása járhat-e közösség tagjainak megrovásával?

5. Írjátok át helyesen a következő kijelentéseket!

- A szolidaritás hiánya azt jelenti, hogy mások súlyos problémáival ... kell szembenézni.
- A kötelezettségek teljesítése révén megszerezzük a csoport és a közösség tagjainak
- A tiszteletet mozdulatokkal, arckifejezésekkel, szavakkal és ... lehet kifejezni.

Értékelési szempontok			
Feladat	Elégséges	Jó	Jeles
1.	egy kiválasztott szó	két kiválasztott szó	három kiválasztott szó
2.	egy felismert kép	két felismert kép	három felismert kép
3.	egy megfogalmazott mondat	két megfogalmazott mondat	három megfogalmazott mondat
4.	egy helyes válasz	két helyes válasz	három helyes válasz
5.	egy behelyettesített kijelentés	két behelyettesített kijelentés	három behelyettesített kijelentés

Önértékelés

	1	2	3	4	5
E					
J					
Je					

Történetek az osztályból (Olvasmány)

Dimitrie Goga nyomán

„Tanítónk, Toma Tăbuș úr középkorú ember volt. Mindig nagyon jó szívvel volt irántunk.

Tăbuș úrral igen jó egyezséget kötöttünk, de nem alkudoztunk, mint a piacon, nem amolyan „aci-nesze, adok-kapok” alkut, hanem becsületszóra fajtát.

– Ha nem bosszantotok fel, szombaton délután valami szépet olvasok nektek.

Így hát, az elkövetkező szombaton, utolsó órán, felolvasott Petre Dulfu könyvéből, a Păcală csínytevései-ből.

De mielőtt Tăbuș úr befejezhette volna a könyvet, megbetegedett. Egy napon így szólt hozzánk:

– Ma nagyon rosszul vagyok... Legyűrt a betegség ... Nem tudok többé iskolába jönni... arra kérek titeket, fogadjatok szót, és viselkedjetek rendesen azzal, aki helyettem jön majd.

Másnap, nagy csodálkozásunkra egy hölgy lépett az osztályunkba.

Miután bemutatkozott Manoliu asszony néven, egy ceruzát kért, hogy beírja a hiányzókat.

– Len! Válaszolt egy fiú, hanyagul, fél könyökére támaszkodva.

– Nem így! Szépen felállsz, egyenesen a szemembe nézel, és úgy válaszolsz, ahogy illik: Jelen, nem pedig len. Ül le! Újra szólítalak.

A második felszólításra a fiú olyan egyenesen állt, mint a cövek, határozottan a hölgy szemébe nézett és ezt mondta: Jelen! Azután túlradó örömmel foglalt helyet, büszkén, hogy ő felelt először ilyen szépen. A másik fiú – Gheorghieș – akit a táblához szólítottak, megdobta az oktatónkot egy cseresznye nagyságú papírgalacsinnal. A galacsin a hölgy hajáról a blúzára csúszott, onnan pedig a lábai elé pottyant. Nem létezik, hogy a hölgy nem látta és nem hallotta egyesek fojtott kuncogástát, de egy szót sem szólt.

Ezúttal azonban a társunk tiszteletlensége pár fiú rosszallását váltotta ki. Anélkül, hogy tudta volna, a hölgynek pártfogói lettek az osztályban.

– Van egy veletek egykorú fiam. A 3-as számú iskolában tanul. Valahányszor csak hazamegyek, megkérdezi, hogyan viselkedtetek? Én mindig azt mondom: Mit gondolsz, hogy csak 3-as számú

iskolában vannak jó fiúk? Az én tanulóim is jók és tisztelettudók. Nagyon szeretem őket. Ma azonban már nem mondhatom el a fiamnak, hogy tisztelettudóan és jól viselkedtek.

Mi lehajtott fejjel álltunk ott, közben pedig a tanítónőnk úgy ment ki az osztályból, hogy nem mondta, mint addig szokta: Visszontlátásra, gyermekeim!

Micsoda szégyen! Azóta mind az ötven negyedik tanuló megértette, hogy nem háborúzhattunk többé a tanító nénivel. Mindnyájunkat elvárásolt.